

Previdna v državi SNS pavlatkana.

Naročnina leta: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, štiri leta K 30—, liven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se za-veščujejo po dogovore; pri večkratnem inseriranju primaren popust. Upravištvo sprejema naročila, kar se in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krena.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 3. — Z uredištvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezapne reklamacije so pošiljne proste. — Telefon št. 220.

25. številka.

Maribor, dne 4. marca 1921.

Letnik XIII.

Resolucije KZ in SLS.

Seja odbora Slov. kmetске zveze in Ljudske stranke za Stajersko, Prekmurje in Mežiško dolino se je vršila v torek, dne 1. marca v Mariboru. Udeležili so se je večinoma vsi člani odbora. O političnem položaju je poročal narodni koslanik dr. Hohnjec. So-glasno so se sprejele naslednje reso-lucije:

1. Jugoslovanskemu klubu in nje-govemu načelniku dr. Korošcu izreka odbor popolno zaupanje. Prav poseb-no se mu zahvaljuje za možati nastop v borbi za samoupravo Slovenije. U-gotavljajoč dejstvo, da je Jugoslovanski klub, oziroma Slov. ljudska stran-ka edina politična organizacija slo-venskega ljudstva, ki se vstrajno bori za resnično avtonomijo Slovenije, po-zivamo poslance, da neomajno vztra-fajo v boju za avtonomistično uredi-tev države.

2. Odbor izraža oster protest zo- per samovoljno spremembo občinskega volilnega reda za Slovenijo, ki je bil sklenjen od vlade, ki je imela med ce-lokupnim jugoslovanskim neredom so-razmerno veliko več zaslonbe kot se-danja, ter 15. maja potrjen s podpi-som regenta, kojega avtoriteta se na- ta način vlačí v strankarske politične boje. Zlasti ugovarjamo z vso odloč-nostjo zoper ukinjenje ženske volilne pravice. S pomilovanjem loštati-ramo nazadnjaštvo sedanje vlade, ki ne ka-že smisla za pravo demokracijo ter se ustavlja onemu plemenitemu mo- dernemu duhu, ki je v vseh istih to- kulturnih državah načela ženskega volilnega prava priboril zmago. Na-ša stranka od te svoje zahteve ne bo nikdar odstopila.

3. Odbor Kmetске zveze, odnosno Ljudske stranke, ki je predstavitelj- ca velike večine našega naroda, o- gorčeno protestira zoper kulturnoboj- ne nakane strank, ki tvorijo sedanjo vlado. Protestiramo zoper to, da bi: framasoni in njim slični versko indi-ferentni ali brezverski elementi nar-ekovali kulturno in vzgojno smer v na-ši državi ter s kancelparagrafi in z drugimi zakonskimi odredbami katoli-ški cerkvi nalagali okove. Izjavljamo, da homo v boju za svobodo naše cerk-ve in za njene pravice v javnosti in zlasti v šoli vztrajali do zadnjega. Naj si druga veroizpovedanja uredijo svoje cerkvene in šolske razmere, ka-kor odgovarja njihovim načelom, mi se bomo trdno držali načel katoliške cerkve. Zato odločno odklanjamo reši-tev šolskega vprašanja v ustavnem o- sdeku ter zahtevamo v šolah ver-ko-nravno vzgojo na temelju pozitivne vere, obligatorični verski poduk za katoliško mladino po načelih katoliške cerkve. Zasebnim šolam, in sicer tu- di osnovnim, ki mladino odgojujejo v državnem smislu, država ne sme de- latati ovir, marveč jih naj podpira, ka-kor v Belgiji in Holandiji, kojih vzor-ru se v zadnjem času prilagodeje ce- lo tudi Francija.

4. Proti sokolizaciji naših šol, s katero hočejo demokracije in njihove pritekline otrovati našo slove. Sli- sko mladež s kulturnobojnimi idejami, vlaga odbor Kmetске zveze najener- gičnejši protest. Slovensko ljudstvo si mora z davki, ki jih plačuje, vzdrže- vati šole in plačevati učitelstvo, ra- čitega tudi ne bo pripustilo, da bi liberalni elementi pod zavetjem drža-ve zanesli v naše šole med šolsko mladež veri in cerkvi sovražno razpo- loženje.

5. Ugovarjamo proti nameri, da bi se v slovenski pokrajini nad časo- vsjem poostrela cenzura, ki bi naj o- nemogočevala gotovim strankam, ka-tere sebe istovetijo z državo, neljubo kritiko javnih in državnih razmer, a- i pa da bi se pod državno-ovrambno krinko celo omejevala politična in o- sebna svoboda.

6. Odbor Ljudske stranke, odnos- no Kmetске zveze za Stajersko najod-

Džamonja in tovariši.

Oseba Džamonjeva politično ni vredna, da bi se mnogo pečali z njo, saj je v odločujočih krogih nemogoč, med ljudstvom pa govori tam, kjer se re poznajo njegove preteklosti. Mi se pečamo nekoliko z njim, da naši lju- dje vidijo, kakšne baže govorniki na- stopajo med demokracijo pri nas in ka- ko slabo izpričevalo si dajo vsi oni, ki natočevanja takšnih elementov po- slušajo in jim pritrjujejo.

Največja Džamonjeva drznost je, ako govori v imenu tisočev in tisočev, Pozivljamo ga, naj pove, kateri tiso- so mu dali to legitimacijo! Džamonja sme govoriti le v imenu svojih počed- no pridobljenih tisočakov, katerih se držijo po zahtevu njegovih hercegov- skih rojakov solze in vstred gladu o- sušena kri siromakov, vdov in srot.

Gospod Džamonja je s svojim us- koštvom k Pribičeviću dobil mandat v „Privremeni. nar. predstavništvu“ in se je le na ta način izognil sodnijski razpravi zaradi navijanja oen in dru- gih lepih sličnih zadev v Hercegovini. Sčutila ga je imuniteta, in vsak res- ničen poštenjak bi na njegovem me- stu sam nastopil v interesu svojega imena, da ga državni zbor izroči. Je Džamonja je omadeževal mandat.

Pred sodnijo, g. Džamonja, z vso- mi vašimi medvojnimi praktikanji! Pred vaše rojake v Hercegovino, vi drznež, ki si upate nastopiti v imenu tisočev, pa se bojite javnosti v svoji ožji domovini!

Vi, g. Džamonja, si drznete kriti- zirati pošteno, nesebčno, junaško de- lo Korošceve za Jugoslavijo! Ko ste Vi odirali sostradane rojake, sta tve- gala za jugoslovansko idejo Krek in Korošec svoje glave. In sedaj v poli- tični zagrizenosti in kurju slepoti plo- skajo in se navdušujejo ob vaših za- vijanjih in natočevanjih ravno isti ljudje, ki niso zmogli dovolj slavospe- vov, našemu neomadeževanemu vodi- telju! Prokleta je to močnatost in do- slednost! Lepi so to značaji, vredni samo Džamonjev!

ločnejše ugovarja proti nameravani preosnovi sedanje mariborske vinar- ske in sadljarske šole v vito šolo. Sedanja šola in njen ustroj najbolje odgovarja našim malokmetijskim poro- bam in naše ljudstvo rabi le večje šte- vilo enakih šol. Zato pozivljamo vla- do, da jih čimprej ustanovi posebej pri Vel. Nedelji in v Prekmurju, eno za mlekarkstvo in planšarstvo pa v Saleški dolini.

7. Ugovarjamo proti načinu, kako davčne oblasti odmerjajo osebno-do- hodninski davek, upoštevajoč svota 1600 kron kot davka prosti minimum. Zahtevamo, da se kot eksistenčni mi- nimum prizna vsaj svota 7200 K, ka- tera ima edina zakonsko podlago v sklepu finančnega odseka prejšnjega narodnega predstavništva v Beogra- du.

8. Odbor Slov. kmetске zveze iz- raža svoje obžalovanje nad tem, da naša vlada ne naklanja ne brige, ne zaščite našim preganjanim slovenskim rojakom na Koroškem in Tržaškem, in poziva vlado, da z odločnostjo in doslednostjo izpolnjuje svojo obramb- no dolžnost napram mnogostevitnim jugoslovanskim rojakom, ki so žali- bog ostali pod tujinskimi jarmom.

H kulturnobojni debati.

Belgrad, 27. febr. 1921.

Pri debati v ustavnem odboru gle- de čl. 13 projektirane ustave, ki go- vori o veri, je prišlo do burnih prizo- rov, tako, da je bil predsednik odbo- ra dr. Ninčič prisiljen prekiniti in po- zneje tudi zaključiti sejo. Naši zastop- niki dr. Simrak, Sušnik in dr. Duli- bič so sijajno in možato nastopili pro- ti nezaslišanim in prozornim tenden-

Daite, g. Džamonja, enkrat javno račun o svojem premožanju in o na- činu, kako ste si ga pridobili! Stro- kovni učitelji ste bili, a sedaj nobel nobel privat zirate ter kupujete poses- tva. Vsi državni nastavljenici brez iz- jeme naj nam povedo, kateremu je to na podlagi „prihrankov“ iz službe mogoče! Ko je naša stranka in njen voditelj Korošec delal za jugoslovansko idejo, so Džamonjevi rojaki v Her- cegovini ječali pod političnimi rabelj- skim režimom, in za zabelo in uteho jim je njihov domačia navijal cenj pri živilih.

Ali se spominjate tistih grozote polnih s.ik sostradanih revčkov — o- fastnjakov?! Ce ima kdo v Jugosla- viji vzroka, da molči in se skriva sca- mu pred javnostjo, ga imajo ljudje, ki so nekrščansko, nelumano in nejugo- slovansko odirali svoje rojake.

Prav nič čudno ni, da Džamonji govori pri mariborskih reprezentan- tih stranke političnih koritarjev in ka- pitalističnih izvoznicarjev. Ali narav- nost neverjetno je, da grede s temi ljudmi naši narodni socialisti. V mo- ralnem odporu in gnjevu nad prakti- čami lažidemokratske stranke in oseb Džamonjeve baže so se organizirali proti njim, a sedaj se njihov tajnik brati z njimi! Ali tudi vsi ostali? Kje je tu doslednost? Kje so načela?! So nar. socialisti tako malo politično zre- li, da nasedejo najbolj bedastim ge- stam jugoslovanskih potenciranih „Na- tionalverbändlerjev“ v bivši Avstriji? Kakor so bili Wastiani, Marekhi, Do- leriaggi in podobni za absolutizem in „močno roko“ ter proti vsaki držav- ljanski svobodi, ravno takni so naši lažidemokratje. In te politične absolu- tiste, gospodarsko verižniške kapitali- stične elemente podprejo naši „narod- ni socialisti“! Kje, gospodje je vaš smi- sel za socializem, za državljansko svobodo in kje vaš boj proti zlorabi jugoslovanske ideje?!

cijam novodobnih Bismarkovcev v Ju- goslaviji. Kar se jim ni posrečilo v bivšem narodnem predstavništvu pri razpravi o državnozbornem volilnem redu s famoznim svojim „kancelpara- grafom“, to skušajo doseči zdaj z na- siljem. Krono temu nasilju, pa dajejo s tem, da hočejo sploh onemogočiti ka- toliški in muslimanski duhovščini vsa- ko neposredno pismo in osebno zve- zo s Sv. Stolico v Rimu, odnosno s kalifom v Carigradu.

Torej, po pameti teh zele nerod- nih kulturnobojnih plagijatorjev more kdorkoli nemoteno in neposredno ob- čevati recimo z Ljeninom, ne smejo pa služabniki sv. Cerkev in namestniki božji občevati s svojim duhovnim po- glavjarjem drugače kot preko ministra vere. Minister vere pa more biti v da- nem slučaju tudi največji brezverec in framason ter izkoriščati njemu zaupa- ne cerkvene zadeve v podle in nizkot- ne protiverske namene.

Druga nezaslišanost in predrznost, kakršne so s. osobni poleg Pribičevića in Zerjava le še slovenski samo- stoječi pod vodstvom dr. Vošnjaka, pa je v prepovedi duhovništvu, da v svojih pridigah ne sme govoriti v po- litično-strankarskem smislu. Torej vsa- kdo sme vero in cerkev napadati ko- liker mu drago, toda cerkev se pa ne sme braniti! Slovenski samostojneži, ki se v svoji brezprimerni hinavščini med ljudstvom pokazujejo kot volkovi v ovčji podobi, kot nekaki „zaščitniki“ vere, seveda niso imeli poguma, da sami iznesejo pred ustavni odbor to absurdno, brezsmiselno zahtevo, tem- več so za to poslali v ogenj Avramo- viča. Toda ugotovljeno je neizbrisno dejstvo, da so slovenski samostojneži — pod patronanco svojih liberalnih

gospodarjev — sprožili kulturnobojno razpravo v ustavnem odboru.

Torej, orožniki naj odslej cenzuri- rajo cerkvene pridige in ne več le sa- mo verska, v to postavljena oblast. Mi imamo sicer najboljše mnenje o slov- croznikih, vendar pa jim ne moremo priznati, kakor tudi ministru Pribiče- viču in mesarju Puclju ne, merodav- nost za oceno cerkvenih pridig, ki se morejo nanašati na vse faze in odvet- ve sodobnega življenja ter narodne in zasebne individualnosti in v odbrani verskega čustvovanja vernikov tudi na politiko.

Vsled odločnega nastopa katoliških poslancev, izvzemši seveda liberalcev in samostojnežev, ter po energični in- terveciji dr. Korošca, je na predlog Ljube Jovanoviča odloženo glasovanje v čl. 13 projektirane ustave na pozne- je. S tem pa seveda še ni rečeno, da bodo tisti življenji imeli še v tretje ta- ko nesramno in drzno čelo, da napra- vijo nov poskus vihotapati svoj podli protiverski namen v ustavo.

Zato je potrebno — poleg naše naj- večje čučenosti v odbrani naše svete vere — glasno in jasno ter z vso od- ločnostjo povdariti, da se Slovenci ne damo podjarmiti komurkoli niti narod- no, niti versko-kulturno. Nad tisoč let živimo, nad tisoč let se borimo za svoj obstanek ter bomo tudi v bodoče s po- dvojeno silo odbijali z nepopustljivim nastopom vse poskuse, uperjene proti časnim in večnim blagrom slovenske- ga naroda.

Ako bi se tak tako strašno pred- zen napad, kakršen je bil ravno mi- nuli, na svobodo krščanske vere in cerkve prej ali slej uresničil, mora priti z dnem razglasitve take ustave določbe do odločnega latentnega od- pora in bi katoličani nikdar ne priz- nali takih predpisov vkljub denunci- antstvu, katero vzgaja liberalno ča- sovisje v ta namen. Rajši v ječe in na vislice, kot se pokoriti takim nezasi- šano predrznim zahtevam!

Gonite torej, o brezverci in uniče- valci narodnih duševnih in telesnih dobrin, narodne in poštene naše slov- auhovnike skozi špalir vernega kato- liškega ljudstva v naše ječe, če imate dovolj poguma in nesramnosti za to!

Sicer pa ni še vseh dni konec!

Vera naj se depolitizira!

Narodni socialisti imajo v progr- mu svoje stranke o veri edino le ta kratki stavek: „Vera naj se depoliti- zira“. Sedaj je pa nastopil tajnik stranke Tone Vahtar na političnem shodu JDS in govoril nekaj čisto dru- gega. Postavil je enostavno trditev, da je vsak katoličan zločinec in vele- izdajnik, katerega je treba obesiti na vrbo. Nobeden komunist, nobeden so- cijaldemokrat se ni izrekel take trdi- ve. Bismarek v najhujših časih kul- turnega boja se ni spustil niti od da- leč tako globoko. Stališče Vahtarjevo bi se k večjemu zamoglo primerjati s stališčem starodavnega Nerona, dru- gače mu menda nikjer ne najdemo pri- mere. Vsakega katoličana obesiti o. o- savno radi tega, ker je katoličan in kot tak priznava papeža za svojega verskega poglavarja! Drugih njego- vih zmedenih in gorostastih izjav niti ne omenjamo. Na strankarsko po- litične protestne shode gotovo ne spa- da razpravljanje o temeljnih katoli- ških dogmah, katere Vahtar napada in smeši. Vprašamo samo: Ali se drži NSS svojega programa, ali pa Va-htarjevega bogoslovja? Stoji stranka v resnici na stališču, da je treba obesiti na vrbo vsakega, kdor priznava pa- peža za svojega poglavarja, veruje v božanstvo Kristusa, in stvarjenje, v božjo ustanovo katoliške cerkve in v katoliške dogme sploh? Z Vahtarjevo pragmatično izjavo, katero je podal v imenu stranke, se postavlja stranka napram katoličanstvu na tako ostro stališče, kakor ga še ni zavzela nik-

dar nobena protikatoliška stranka. Besedo ima sedaj stranka, ki bo tudi odgovorna za posledice.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ustavni odbor se je pečal na zadnjih sejah z redakcijo 45. člena ustave, ki govori o sestavi parlamenta in o volitvi poslancev, o pasivni ter aktivni volilni pravici. Glede tega člana se je zedinil ustavni odbor, da se izvoli ožji odbor, ki bo skupno z ministrom za konstituanto pripravil novo redakcijo člana 45. Ker je konstituantin minister Trnkovič pristal na izvolitev tega ožjega odbora, se je ta tudi izvršila in so bili izvoljeni: Od radikalov: Ljuba Jovanovič, dr. Jovo Radović in Milorad Vujičić; od demokratov: Voja Marinkovič, Juraj Demetrovič in dr. Zerjav; od Jugoslov. kluba dr. Dulibič, od muslimanov Kurbegovič; od zemljoradnikov Avramovič in Joca Jovanovič; od socialistov Divač; od republikancev Gjonovič in od komunistov Markovič.

Ta ožji odbor se je po izvolitvi takoj sestal in začel novo redakcijo člana 45. Pri debati o členu 45 je zagovarjal dr. Zerjav, naj se omeji pasivna pravica uradnikov (čudno!), njegovi demokratični tovariši pa so zahtevali, naj se ne določi število poslancev stalno po zakonu, ampak pred vsakimi volitvami po tedanjem številu prebivalstva. Zemljoradniki so prišli s svojim predlogom o stanovski zbornici, ker je odbor obravnaval razna naziranja o nekakem posvetovalnem parlamentu. Ožji odbor je sklenil, da pride na 50.000 prebivalcev po 1 poslanec.

Na predlog radikalca Jovanoviča se bo imenovala naša zbornica odsej „narodna skupščina“ in ne več narodno predstavništvo.

Celotno časopisje beleži spor, ki je nastal med zemljoradniki. Klub zemljoradnikov je hotel ta spor poravnati in je sklicalo načelstvo sejo, na kateri bi se naj natančno določilo stališče kluba napram vladi. Na tej seji pa se je spor še poglobil in je prišlo do spopada med sirujo, ki sili v vlado in med protivladnimi. Po burnem prepiru so se ti gruntarji zedinili v toliko, da se je izvolil ožji odbor, ki bo formuliral svoje zadnje zahteve glede vstopa v vlado. Te zahteve bo odobrila še plenarna seja kluba, nakar bodo te zahteve predložene Pašiču in od Pašičevega tozadevnega odgovora bo odvisen nastop tega kluba za prihodnost.

ITALIJA.

Krvavini miru v Severni Italiji. V Florenci je izbruhnila dne 1. t. m. generalna stavka, ki naj bi se razširila po celi Julijski Benečiji. Komunisti so jurišali utrdbe pri S. Marco, katere so upepeili. Stavkajo nadalje tudi v Pizi, Luki in Livornu.

NEMČIJA.

V Londonu so se sestali zavezniški državni in nemški delegati v svrhu pogajanj o razorožitvi Nemčije in odškodnini, katero bo morala ista končno javno plačati. V omenjeni konferenci je stavil zunanji minister pl. Simons za zavezniške nesprijemljive predloge. Pl. Simons je izjavil v svojem ekspezeju, da plača Nemčija zavsem 50 milijard mark v zlatu, od teh pa da je že plačanih 20 milijard, tako da Nemčija dolguje danes še samo 30 milijard. Izjava nemškega zunanjega ministra je izzvala v krogih zavezniških državnikov nevoljo. Lloyd Georges je izjavil, da se nemških takih protipredlogov ne more vpoštevati, ako bi se detajlirane točke predlaganega memoranduma krile z izavo pl. Simonsa. Nekemu nemškemu delegatu je zabrusil: „Cas je že, da sklenemo sejo, sicer bomo nazadnje še mi plačevali!“

POLJSKA.

Generalna stavka. Dne 1. t. m. nameravajo spremeniti stavko železničarjev v generalno stavko. Iz Moskve so obljubili radiotelegrafično vsako materijelno pomoč. V svojem oklicu poziva odbor poljske komunistične stranke na vstop v generalno stavko. Vlada je izdala naredbo, da naj se ta

koj aretira člane centralnih odborov. Dosedaj so se priključili stavkujočim še uslužbenici varšavske plinarne, cesne železnice in ostalih komunalnih zavodov. V premogovniku Dombrowa je zaposlena samo ena četrtina normalnega staleža rudarjev.

RUSIJA.

Vsi znaki kažejo, da se res pripravlja v Rusiji kontrarevolucija. Listi poročajo, da pode armenske nacionalne čete na Kavkazu rdečo armado. Tudi v Petrogradu je izbruhnila vstaja. V delavskih predmestjih se odigravajo strašni prizori. Po petrograjskih ulicah streljajo s topovi; sovjetska vlada, nezmožna da zaduši to vstajo, je sklenila, da uvede s kontrarevolucionarji pogajanja.

Politična poročila.

POLITIČNE BOLEZNI mučijo naše prvake od ministrskega predsednika Pašiča do Stipice Radiča, ki se odpravljata na beograjsko rajžo. Komaj je okreval g. Pašič v toliko, da zopet lahko tolče plat vladnega zvona zemljoradnikom in muslimanom; pa nam oboli za influenco Radič, ki se je nameraval dvigniti s celim svojim štabom in si ogledati Beograd. Brez Radiča pa se ne upajo v Beograd njegovi tovariši in bodo počakali na svojega vodjo do 5. t. m., da ta okreva za to „rajžo“ žalostno.

MISIJA novega hrvatskega bana dr. Tomljenoviča obstoja po poročilu „Naroda“ v konsolidaciji državnih oblasti v Hrvatski in Slavoniji. Ta Tomljenovičeva konsolidacija bode obstojala v tem, da bo novi ban izposloval hrvatsko-slavonskemu uradništvu ravno toliko plače v dinarjih, kolikor je ima sedaj v kronah. Z drugimi besedami: Misija novega bana obstoja v tem, da kupi g. Tomljenovič v dinarji hrvatsko uradništvo, kot so to pri nas svoj čas v Sloveniji učiteljstvo, ki je sedaj slepo orodje v rokah demokratičnih centralistov. Misija g. Tomljenoviča ne bo težavna, ker hrv. uradnik še bolj ljubi bakšiš nego slovenski, misija se bo posrečila, če bo le državna blagajna dovolj težka. V trobratski in fako idealno zasnovani Jugoslaviji igra ljubi denar vedno višjo vlogo — celo do konsolidacije državnih oblasti mora pomagati.

FOTOGRAFIJA dr. Vošnjaka. Junak dneva, piše „Republika“, ni več kralj Nikola, niti D'Annunzio in tudi ne Radič. Junak dneva je Bogumil Vošnjak, poslanec kmetijske stranke in ministrski kandidat. Se prej kot javnost, je poznala Vošnjaka blagajna ministrstva notranjih del. Kot član vseh odborov z mastnimi dnevnici, je ta mali in kratki človek vzel diplomatsko službo na muho. Od osvobojenja do današnjega dne ga morda ni bilo ministra za zunanje zadeve ozir. ministrskega predsednika, ki ne bi posedoval v svoji miznici pisma in čestitke Bogumila Vošnjaka. Ko se je v vladi izvršila izprememba, je Vošnjak takoj čestital s svojimi telegrami, polnimi „iskrenih želja“. Sličen tip človeka nam prikazuje Turgenjev. To je Sijagin O njem pravi Turgenjev: „Sijagin pohvali konservativca, reče dobro besedo o liberalcih in povdarja da hoče postati v bodoče socialist.“ Naš slovenski Sijagin je prekoslil svojega ruskega tovariša.

DR. VOŠNJAK v škripcih. „Selo“, glasilo zemljoradniškega kluba, prinaša v svoji 70 številki značilno pismo dr. Bogumila Vošnjaka, naslovljeno na predsedstvo zemljoradniškega kluba. Pismo se glasi: Predsedniku kluba! Konstatiram, da nisem izjavil glede svojega stališča beograjskim listom ničesar; odgovoril sem samo na vprašanja poedinih novinarjev. Za vsebino poročil, ki so jih listi prinesli nisem odgovoren. Iz nadpisa v „Pijemontu“ od 18. t. m. vidim, da so poročila res netočna. Nikdar nisem rekel: „Glavni svrhi je treba vse žrtvovati.“ Povdarjal sem samo, da ne bomo dosegli udejstvitve vseh naših zahtev in da moramo vsi delovati za državno jedinstvo. Kdor je slišal ali čital moj prvi govor v odboru, ne more dveniti, da sem zahteval unos ekonomskih pogojev v ustavo. Z vsjo svojo energijo sem deloval za to, da se mora današnja politična družba spremeniti v socialno-ekonomsko v kateri bodo pšli

zemljoradniki do pravega vpliva in moči. Beograd, 19. februarja. Bog. Vošnjak. — „Selo“ dostavlja: „Lisimo g. Vošnjaka je dokaz njegova krivde napram klubu, še več, celo na pram kmetijski stvari. Stvarno ni po pravil g. Vošnjak ničesar. Zato je dolžnost g. Vošnjaka in kluba, da izvaja iz tega vse posledice“. Tako se maščuje politično izdajstvo! Dr. Vošnjak je glasoval proti zemljoradnikom z demokrati, sedaj bo pa moral iz kluba „zelenih“.

V IMENU „EDINSTVA“. V beograjskem „Pijemontu“ se peha neki čokorilovec za centralist čno ustavo in piše, da se mora ta ustava izdelati proti volji Hrvatov in Slovencev, ki niso ničesar drugega nego fanatična katoliška živina. To delajo v imenu narodnega edinstva.

Dnevne vesti.

ZA NASE FANTE sta se po brigala poslanca Jugoslovanskega kluba, gg. Brodar in Krajnc, ki sta intervenirala pri ministrih za vojno in promet, da se dovoli slovenskim fantom, služečim v južnih krajih naše države, vsaj trikrat v letu prosta vožnja za dopust. Samostojni poslanci seveda nimajo časa za koristne intervencije. To delo radi prepuščajo svojim „klerikalnim“ tovarišem. Ne pride jim na um, da bi se pobrigali za naše fante, ki morajo v ušive macedonske barake, kjer jim škoduje nezdravo podnebje na zdravju; Macedonce, navajene tamošnjega podnebja, pa pošiljajo v naše kraje. O blaženi centralizmu, kam nas tiraš?!

CICIBAMBULI — TEOLOGIJA. Tajnik NSS je priobčil v „Taboru“ štev. 50 (list, ki je svojčas najbolj psoval narodne socije) uvodnik „Klerikalizem — zločin“, teološke vsebine. Odkar je obesil g. Tone Vahtar Pogačnika in klerikalce na vrbe (katerih po Mariboru še ni zasajenih), jčutil kot „Scharirichter“ po opravljenem delu potrebo, da si olajša svojo socialno „narodno“ vest s teološkim ekspezejem, ki spada z nedeljsko Vahtarjevo rezanico, katero je govoril na liberalnem shodu, vred na vrbo, ne pa v list. G. cicibambuli-bogoslovec argumentira klerikalizem kot zločin le samo radi tega, ker nimamo jugoslov. katoličani za sedež svojega cerkvenega poglavarja Beograd, ampak Rim! Z drugimi besedami, g. Vahtar hoče in ima take pojme o vesoljnosti katolicizma, da bi morala imeti vsaka država, v kateri bivajo kafočki, v svojem glavnem mestu svojega katoliškega papeža (cicibambulovi pojmi o edinstvu cerkve). Kratko malo: G. vrbar Vahtar bi rad, da bi bil naš rogent obenem tudi cerkvena glava jugoslovanskega katolicizma. Da smo pa vsi katoličani celega sveta (g. Vahtar še ni pogledal preko mej Jugoslavije) pod enim vodstvom enega rimskega papeža (ko bi stoloval v Beogradu, bi bil njegov primač brez zločina), je to tisočletno dejstvo edinstva katoliške Cerkve naenkrat zločin, „ki je proti volji Boga, ki nam je podaril življenje za to, da ga svobodno uživamo v medsebojni bratovski ljubezni v svoji hiši.“ (Tabor.) V olem članku je toliko teološke budalosti, da bi lahko gosp. Vahtarju ovrgli vsako črko, pa se res ne splača. Tajniku od NSS pa svetujemo, naj se loti rajši zasajenja vrb po Mariboru, da bo lahko, ko dozori njegova politična teologija, nanje vesil klerikalce, teologijo pa naj pusti drugim, ki znajo nekaj več kot je — cicibambuli bogoslovno slamorezanje.

RADUJ SE — DJORDJE ČOKORILO! „Tabor“ naznanja, da je sklenila osrednja vlada, nastopiti proti vsem nasprotnikom nar. edinstva, „in da se pri tem ne bo delalo nikakih izjem tudi napram onim, ki agitirajo za Veliko Srbijo ter povdarjajo le vedno svoje srbsko plemensko stališče.“ Da bodo naperili ost svojih naredb proti vsem drugim, je jasno, ali da bi se zdržnili ustavljati delovanje Čokorilovo, tega Vam, gospodje okoli „Tabora“, nihče ne more verjeti. Vam, dobrih „poznavalcev“ političnih razmer v Bosni, pa kličemo: „Dokler bo „Srpska Zora“ preklinjala jugoslovansko in dokler bo igral Čokorilo vlogo srbskega d'Annunzia v Bosni, tako dolgo ne bomo odnehali v svoji pisa-

proti njegovim protektorjem!“ Zatorej, raduj se, dični Djordje, nad udarom demokratov, ki te ne morejo doseči!

BOMO VIDELI... Na shodu krščanskih socialcev v Celovcu dne 19. februarja je rekel poslanec Paulitsch sledeče: „Stojimo na stališču da je koroško vprašanje rešeno. Smo za prijateljstvo z onimi kor. Sloenci, ki stoje na enakem stališču. Maščevanja in povračila za one, ki so glasovali za Jugoslavijo, nečemo. Oni, ki še vedno vidijo svojo srečo v Jugoslaviji, so naši nasprotniki. Mi smo tudi za to, da dobe koroški Slovenci pri prihodnjih deželnozborskih volitvah v mesecu majniku zastopstvo v deželnem zboru, da morejo tam povedati svoje želje in zahteve, ne pa v Ljubljani ali v Beogradu. Vse, kar je koroški dežel. zbor v prosvetnem oziru obljubil pred glasovanjem, se mora izpolniti, to ne sme ostati samo na papirju, ampak se mora tudi izvršiti.“ Bomo videli, kaj nam prinese bodočnost.

ČAST IN POKOJ MRTVIM. „Tabor“ nas psuje s hijenami, ker smo konstatirali v našem listu, da je bil rajni Milan Savčič čifut in ne Srbin, ni bil novinar, ampak direktor, kajti kot novinar bi ne mogel zapustiti 100.000 dinarjev društvom. V dveh letih si ni pridobil noben žurnalist še 100.000 dinarjev. Radi te konstatacije nam grozi „Tabor“ z ovadbo novinarskemu društvu. Slobodno! De mortuis nil nisi bene! Kaj pa se še spominja gospoda krog „Tabora“, kako je psovala rajnega škota Mahniča v celem članku, ko je rajni prvoboritelj jugoslovanstva še ležal na mrtvaškem odru. De mortuis nil nisi bene velja samo za demokratsko čifutarijo, ki je slučajno životarila in umrla v Beogradu; najzaslužnejšega jugoslovanskega škofa pa se lahko psuje na mrtvaškem odru.

IZID LJUDSKEGA STETJA v mariborskem okrajnem glavarstvu (izvzeto je mesto Maribor) je sledeča: Skupno število prebivalstva znaša 93.346 oseb in sicer 45.313 moških in 50.044 ženskih. Od teh je naših državljanov 92.166, tujece 1944 in 1236 tujk oseb, kojih državljanstvo še ni določeno. Po veroizpovedanju je pa 94.564 rimsko-katoličanov, 10 grško-katoličanov, 217 pravoslavnih, 506 protestantov, 24 muslimanov, 9 židov, 5 brezvercev in 9 raznih drugih. Po narodnosti je 89.540 Slovencev, 446 Srbohrvatov, 207 drugih Slovanov, 4971 Nemcev, 63 Italijanov, 35 Madžarov, 6 Rumunov, 10 Arnavtov in 18 cseh drugih narodnosti. Leta 1910 je mariborsko okrajno glavarstvo štelo 94.497 prebivalcev, od teh je bilo pa 86.268 Slovencev, 499 Srbohrvatov in 202 osebi drugih slovanskih narodnosti in 3360 Nemcev. Leta 1919 je bilo mariborskemu okrajnemu glavarstvu priključenih še 11 občin, tako da obsega sedaj mariborsko okrajno glavarstvo 180 občin. Število prebivalstva teh 11 novih občin znaša 4836 duš, od teh je 3272 Slovencev in 1611 Nemcev, dalje je mariborskemu okrajnemu glavarstvu dodeljen še tuki del občine Gradišče. Ta občina je l. 1919 štela 2409 prebivalcev, nekako okrog 15 odstotkov tega prebivalstva pripada k mariborskemu okrajnemu glavarstvu.

ODLIKOVANJE. „Juro“ poroča, da sta za zasluge na solunski fronti odlikovana gg. prof. Orožen in urednik Jelenc. Čudno, da so pozabili na sokolskega starosta dr. Pivka in na njegove zasluge, pridobljene na italijanski fronti. Savojska zvezda, ki jo je nekoč nosil pod vratom, pač vendar ni toliko ovira za odlikovanje.

DUH. SPREMEMBE. Zupnijo Sirje je dobil koroški begunec g. Razgoršek. Provizor na Sirju g. Atelšek je prestavljen kot kaplan k Veliki Nedelji. G. Mešiček, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu, je dobil bolezenski dopust.

TEČAJ Kmetске zveze za naše zaupnike se je vršil dne 3. marca v St. Lovrencu na Dravskem polju. Učeležili so se ga zaupniki naše stranke iz župnij St. Lovrence, Cirkovce in Majšperk. Govorila sta poslanec dr. Hohnjec in tajnik Zebot.

ROPARSKI NAPAD. Dne 26. februarja sta dva lopova napadla 20-letnega krošnjarja v gozdu tik Slovenske Bistrice pri belem dnevu. Ortopala sta ga njegove gotovine v zne-

sku 30.000 K ter ga hotela tudi umoriti. Kleč je prosil za življenje, na kar sta mu prizanesla. Roparjev ne morejo izslediti. Nekaj dni pozneje je ropar krašnar zblaznil in bil odpeljan v blaznico.

d KOCARJE ROPAJO. Albin Vegl je cropal kočarico Jero Zeleznik pri Sv. Ilju pri Velenju in jej ugrabil njeno celotno premoženje 7430 K.

d TATVINA. Na predpustno nedeljo zvečer je bila ukradena ena kompletne konjska oprema in sicer: komaj, popolnoma nov in jako lično izdelan s takozvanim kislnom. Kdor bi kaj vedel ali znal za prodajo takšne opreme, se prosi naj to nemudoma naznani bližnji orož. postaji, ali pa posestniku Stefanu Beranič pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, št. 42, proti nagradi 200 K.

d TEZNJE TRAFIKANTOV. Veliko pomanjkanje tobaka v Ptaju občutijo najbolj mali trafikantje, ker razprodajo svoj mali kontingent navadno že prvi teden po nabavi, ter po cele mesce brez zaslužka čakajo, da izprazni milostljiva založnica, g. Majžer, svojo bogato zalogo. To traja vsaki-krat po 6 do 8 tednov, v tem času pa se v glavni zalogi prav marljivo manipulira ter prodaja tobak na drobno in debelo. V tem se je posebno odlikoval oni dični že po svoji preteklosti dobro znani strokovnjak v prekopu vanju tobaka, g. Pfeifer, uslužbenec zaloge. Le-ta je pred nekaj dnevi, to je po tobačni aferi svojega „pajdaša“ Dobrovalka, zahteval potrebo, da jo odkupi pravočasno čez mejo kar se mu je tudi v polni meri posrečilo. Mogoče napočijo sedaj za trafikante in za konzumente boljši dnevi. Je pa tudi skrajni čas, da napravijo finančne oblasti temu nečednemu početju enkrat za vselej konec s tem, da bodo skrbela za enakomerno razdelitev tobaka na posamezne trafike, ker le takrat bodo zadovoljni konzumenti, kakor tudi trafikanti. — Trafikant-invalid.

d PRAKTIKANTI (vačenci) za državno vinarstvo in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo v najkrajšem času. Pogoji: Starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim vspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo računski in jezikovni pouk, drugače delajo praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1921-22 kot redni učenci. Prešnje za sprejem praktikantov je poslali ravnatelstvu državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. marca t. l. s sledečimi prilogami: Krstni list, domovnica, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in spričevalo npravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismo. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razglasa.

d NOVA avtomobilna zveza. Med Celjem in Vojnikom bodo vzpostavili novo avtomobilno zvezo. Konzorcij v Vojniku je kupil avtomobil državnega

ropališča v Dobri. Promet bodo otvorili v kratkem.

d G. SOLSKI VODJA iz Rogaske Slatine je najbrže dober šolnik, a nepodkovan v sestavljanju popravkov, radi tega njegovega nedostatka mu kličemo po šolniško: Še enkrat, g. vodja, radi vajel!

d GRADBENI MATERIJAL ZA GORISKO. Ekonomsko finacijski komite ministrov je z rešitvijo z dne 10. decembra 1920, C. br. 72.453 dovolil deželni vladi za Slovenijo izvažati brez plačanja carine in brez osiguranja valute star gradbeni les na Gorjsko za gradbo stanovanjskih barak 300 begunskim družinam, katerih hiše so pogorele, in ki se sedaj vračajo na domove.

d IZGREDI FASISTOV V POSTOJNI. Listi poročajo, da so dne 3. t. m. tržaški fašisti razbili v Postojni napiske ugle dni meščanov. Zažgali so baje tudi neki kozolec.

d KOT ODGOVOR na nasilja fašistov napram delavstvu je zažgalo komunistično delavstvo ladjedelnico v Trstu „Stabilimento tecnico.“ Škoda znaša 30 milijonov lir. Ogronega požara ni bilo mogoče pogasiti ker je razjarjeno delavstvo zapiralo ogaščicem dohod do pogorišča, dokler ni bilo celotno, ogromno poslopje v ognju. Policija je aretirala nad 200 delavcev.

d VELIKI NEMIRI V TRSTU. „Jutro“ poroča, da so se vršili dne 2. t. m. v Trstu veliki nemiri, uprizorjeni od fašistov. Napadli so Narodni dom pri Sv. Ivanu, podružnico Ljubljanske kreditne banke in „Delavski dom“ v ulici Madonnina št. 15. Vest, po kateri bi bili razbili vnovič tiskarno „Edinosti“, ni utemeljena.

d CRNOGORSKI razkralj Nikita — umrl. Dne 2. t. m. je umrl v Nici ob francoski rivjeri v 80. letu svoje starosti črnogorski razkralj Nikita, mož, ki je igral za časa balkanske vojne sicer znatno vlogo, a je padel njegov sloves, čim so se leta 1918 združili Jugoslavlani v edinstveno državo. Poprej knez, je 1. 1908 proglašil svojo deželico za kraljevino ter si nadel kraljevski naslov. Dne 24. decembra 1918 ga je odstavila velika narodna skupščina v Podgorici ter proglašila ujedinjenje s kraljevino SHS. Trudil se je sicer zelo, da bi si bil pridobil svoje pravo, kar se mu pa ni posrečilo. Nikita je deloval z uspehom tudi na polju srbske književnosti.

d „BARČICA PO MORJU PLAVALA“, te besede nam prihajajo v spomin, ko čitamo vest, da so nam predali Francozi v Kotoru 12 torpedovk, 2 vojni ladiji in trdnjave na kopnem. Radovedni smo, kako fosilnega tipa je onih 12 torpedovk in oni 2 vojni ladiji. No, pa brodivje vendar le posedamo, četudi samo — barčice, da le plavajo!

d ANGLIKANSKI ŠKOF postal katoličan. Te dni je v Združenih državah Severne Amerike prestopil v katoliško cerkev sloveči učenjak angleški škof dr. Hinsmann. Prišel je v Rim in bil od sv. Očeta sprejel v avdienco.

d ENTENTA proti boljševski Rusiji. Po poročilu iz Carigrada je začela ententa izkrcavati svoje čete na polotoku Galipoli. Neprestano prihaja še številni oddelki vojaštva. Govori se, da bodo te dni izkrcali Angleži 40.000 mož, Francozi 20.000, Italijani 12.000 mož. Wranglovo armado preustrojujejo z vso naglico. Obsedno stanje je proglašeno nad Carigradom in okolico. General Milne, bivši poveljnik angleških čet na solunski fronti, bo imenovan za vrhovnega poveljnika zavetniških čet. Položaj v Rusiji je postal skrajno opasen. Povsod poulični boji. V Moskvi so protirevolucionarji napadli Kremel, katerega branijo letiški vojaki. Trockij je baje zbežal iz Moskve. Po vsej Rusiji se pripravljajo silni upori proti sedanji sovjetski vladi.

Iz Maribora. Fotografija Džamonje v srbskih listih.

Beograjski srbski list „Balkan“ piše od 2. avgusta 1920 o Džamonji sledeče:

„Zadnjikrat smo javili, da imunitetni odbor Narodnega predstavništva ni hotel izdati sodišču nar. poslanika Džamonjo, člana Demokratske zajednice. Sodišče v Mostaru je zahtevalo, da se mu izda Džamonjo radi obtožbe nekega grdega dejanja. Džamonja je namreč obtožen, da je, ko je še vstreljal Avstrija, trgoval s hrano ter z oderušskimi cenami drl kožo s hrta ubogega in gladnega naroda v Hercegovini.

V imunitetnem odboru parlamenta so v večini demokratje in zato se ni treba čuditi, da niso hoteli izdati sodišču svojega strankarskega prijatelja. Motivacija odbora je ta-le: Džamonja je to storil za časa avstrijske vladavine, pa se zavaljo tega ne more zdat poklicati na odgovor!! Nesramna motivacija! Ves ta odbor, ki se je drznil na tak brezstidni način so rogati pravici in morali, bi trebalo iztirati iz parlamenta in spraviti v zapor.“

Sarajevska „Srpska Riječ“, je obsodila odlok imunitetnega odbora ter prinesla o „demokratu“ Džamonji tale opis: „Gjuro Džamonja je že davno med nami poznan kot poslanec, kateri se je stalno bavil s posli, neskladnimi s poklicem narodnega poslanika. On je na ta način postal od učitelja osnovne šole večkratni milijonar. Ko je naš narod 1. 1918 v Hercegovini gladoval, je Džamonja se okoristil s temi razmerami, je od bana Mihaloviča izvozilo za nekoliko vagonov krompirja pod izgovorom, da pomore narodu. Toda mesto tega je ta veliki narodni „dobrotvor“ prodat krompir Hrvatski banki v Brodu, da sam uteši svoj „glad“!“

d JAVNO VPRASANJE Džamonji: Kako je obračunal g. Džamonja z uredniki „Balkana“ in „Srpske Riječi“?

d STANOVANJ nimamo v Mariboru, moleduje „Tabor“, dasi je stanovanjski urad pod vodstvom demokratov. Ti JDS veljaki od stanovanjske komisije naj izzenejo na vse strani obsežno brezposelnost g. Jurja Džamonje iz Maribora v Mostar, kamor spada. Čudno, vsakdo je začel kolj po prevratu delovati in se truditi za Jugostavijo izza okvirja svoje domovine, le g. Juraj se je kolj v početku Jugoslavije pospel do tacega hercegovskega domoljubja, da je ostavil svoj dom in prbežal z najdražjim, kar ima daceo — v skrajni kot naše kraljevine — v Maribor. G. Juraj nam naj pojasni, kaj dela v Mariboru in zakaj ne posei nikdar svoje Hercegovine, kjer je tako „priljubljen“? Celotni slovenski narod obžaluje „žalivce“, s katerimi obklada po „Taborovem“ zahtulu „Straža“ g. Jurja, samo Džamonjevi rojaki nam ploskajo!

d SHOD. SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE v Mariboru se vrši v ponedeljek, 7. marca ob 1/8. uri zvečer v dvorani Jugoslav. strokovne zveze, Splavarska ulica 4. Govori narodni poslanec prof. dr. Hohnjec. Somišljenik, somišljenice, agitirajte za obilno udeležbo.

d LJUBLJANSKO BLATO je svetovno znano, pa tudi mariborske ulice kažejo brezbriznost in nerazum za snago. Toda najhujše je, če se mora hoditi po Pobrežki cesti. Komaj se pride čez most se začne blato in to blato je pri kaznilnici gosteje, a pri železniškem prevozu se spremeni naravnost v blatno jezero. Sicer je ravnotam izkopana neka jama, katere se bo menda šele takrat zasula, če si bo zlomil kedo nogo, kar se dosedaj na srečo še ni nikomur zgodilo, akoravno je že marsikdo padel v njo, toda odtoka se ni napravilo nobenega. Svetujemo mestnemu magistratu in gospodom od okrajnega zastopa, da se vendar pobrigajo malo za to prometno cesto, kajti ne samo tam stanujoči, temveč tudi pogrebcii morajo to blato gaziti in se zgražajo nad indolenco prizadetih činiteljev. Pričakujemo, da se skoraj zopet vidi tako dolgo že pogrešani cestar in da se popravi in na suje to cesto in pri prevozu napravi odtok, katero delo vendar ni taka umetnost, da se ga ne bi moglo z vendar enkrat rešiti.

d PROMETNA ZVEZA, pravovarstvena in podporna organizacija krščansko mislečih železničarjev v Jugoslaviji, krajna skupina v Mariboru ima ustanovni občni zbor v nedeljo 6. t. m. ob 10. uri dopolndne v Splavarski ulici št. 4. Prišel bo govornik-železničar iz Ljubljane. Vabimo železničarske uslužbenca brez vsakršne razlike, da se udeleže občnega ziora. — Pripravljali odbor.

SREDNJSOLSKA DIJ. KONGREGACIJA v Mariboru vabi na svojo domačo prireditev, ki se vrši v nedeljo, dne 6. marca ob 5. uri popoldne v telovadnici čč. šolskih sester. Na sporedu so igre, petje in godba. Prijatelji mladine pridite!

d GLASBENA MATICA Maribor opozarja cenjene pevce, da se vrše od

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

X.

V ponedeljek zjutraj sem vstala pol na blaženega drhtečega pričakovanja. Saj bi naj ta dan spet videla Pavla de Conprat! Po noči sem sanjala o njem in ko sem se zbudila, sem kriknila od radosti.

Mojo srečo je še povečalo veselje nad novo obleko, ki bi jo naj tisti dan nosila prvokrat. Ko sem bila gotova z napravljanjem, sem se dolgo časa nemo ogledovala, potem pa me je zgrabil vrtnec moje prevelike sreče, da sem se zavrtela in zdirljala po sobah ter skoraj prevrgla strica na hodniku.

„Kam pa tako naglo?“

„Po sobah, striček, da se vidim v vseh ogledalih! Glejte, kako dobro mi stojijo!“

„Zares! Ni slabost!“

„Kaj ne, da se mojemu drobnemu telesu prav dobro podaja lepa obleka!“

„Izvrstno!“ je dejal. Moja veselost mu je silno ugajala, tako se mi je zdele. Objel me je in poljubil na lica.

„Ah, striček, kako sem srečna! Slutim, da se bo kmalu ponudila tista „ugodna prilika“!“

Izginila sem in padla kakor vihar v Junonino sobo.

„Poglej!“ sem kričala in se sukala tako naglo naokrog, da sestrična gotovo ni videla druga ko vrtinec različnih kril.

„Bodi vendar nekoliko pri miru!“ mi je rekla s svojim običajnim umerjenim glasom.

„Glej, kaka drobna nogica!“ sem rekla in dvignila krilo.

„O ti — Ti si rojena koketka!“ se je smejala. Kdo bi si mislil, da bo takle mladi volk kakor ti že tako daleč v koketnosti!“

„Se vse kaj drugega boš videla!“ sem dejala resnobo. Veš, jaz vem, da je koketnost odlična lastnost!“

To slišim prvokrat. Kdo te je tega naučil? Menda ne tvoj župnik?“

„Ne, ne! Ampak nekdo, ki se na to razume! Ali še pride kdo drug razen Conpratovih?“

„Da! Pavolški župnik in dva očeta prijatelja.“

„Si sva v salon in čakali na goste. Kmalu je prišel stric, spremljal ga je poveljnik, gospod de Conprat,

Stric me je predstavil.

Moj Bog, kako plemenit mož, ta poveljnik!

Imel je oči jasne kakor otrok, brke in lase kakor sneg, dober prijazen obraz, ki me je takoj spomnil na mojega župnika, čeravno ni bilo med njima nobene sličnosti. Koj sem začela veliko nagnjenje do njega in opazila sem, da je tudi on meni naklonjen.

„Daljna sorodnica, ki sem o njej že čul!“ mi je rekel in me prijel za roke. „Dovolite, da vas poljubim, dete! Prijateljta sva si bila z vašim očetom.“

Rada sem mu dovolila poljub, četudi sem si rekla, da bi mi bite ljubše, ako bi ga nadomestoval njegov sin pri tem opravku

Rada bi bila dala vso svojo doto in še svojo novo obleko povrh, da bi mu bila smela steči naproti in ga objela z razprostrtimi rokama.

Stisnil je roko moji sestrični, mene pa je pozdravil tako ceremonijozno, da sem bila čisto osupla.

„Podajte mi vendar roko!“ sem rekla. „Saj veste, da se že poznava!“

„Caka! sem, da mi dovolite, gosposodična!“

„Kaka neumnost!“

„No, no, Regina!“ je godel stric.

„Divja cvetka!“ je pripomnil poveljnik in me prijazno gledal, „ampak lepa, zares!“

Razdraženost se me je lotevala, sama nisem vedela zakaj. In tudi lepe besede poveljnikove je niso potlačile. Molče sem slonela v svojem kotu in opazovala Pavla, ki se je veselo razgovarjal z Blanko. Ah, kako mi je dopadel! In kako mi je bilo sram, ko sem spet videla njegov dobri smehljaj, njegove bele zobe, njegove odkritosrečne oči, ki sem toliko sanjala o njih v stari, grdi tetini hiši! In teta, župnik, Suzana, rosnati vrt, črčila, ki je nanjo splezal, vse te oseba in stvari so se porajale v mojih spominih kakor bežeče senca.

Kmalu sem se pomešala v razgovor in ko smo odšli v obednico, sem že spet našla nekaj svoje prejšnje dobrotvolje.

Sedela sem med župnikom in Pavlom de Conprat. Koj sem se ga lotila.

Dalje prihodnjč

Pridobivajte naročnike!

sedaj naprej redne pevske vaje vsak ponedeljek in petek točno ob 8. uri na zvečer. Radi predstoječega koncerta se gospodje pevci naprošajo, da prihajajo redno in točno ob določeni uri k vjam. — Odbor.

d ZELEZNICARSKO pevsko društvo „Drava“ priredi v spomin na pri morskem skladatelju H. Volariču v soboto, dne 5. marca 1921, v koncertni Götzovi dvorani (pri pogrbenih nižah) s sodelovanjem popolne železničarske godbe pod vodstvom kapelnika gosp. A. Skačej Volaričev večer. Pevske točke vodi društveni pevovodja gosp. Vladimir Premrou. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina z vselečnim davkom vred 6 dinarjev. K mnogobrojni udeležbi vjudno vabi Odbor.

d VARNOST mariborske mestne hranilnice. Pri mestni hranilnici v Mariboru je v mesecu februarju t. l. vložilo 919 strank 4.523.326 K in dvignilo 581 strank 1.781.591 K, torej se je več vložilo za 2.741.735 K. Stanje hranilnih vlog se je tekom prvih dveh mesecev t. l. zvišalo za 4.129.790 K in znaša koncem februarja 52.645.453 K. To je viden znak, da je ljudstvo prišlo zopet do prepričanja, da treba z denarjem varčevati, ga nalagati obrestonosno v hranilnice, kjer je najboljša in najbolj varno naložen. Z razsipanjem denarja, kar je najbolj žalosten sad dolgotrajne vojne, si ne bomo zboljšali sedanjega položaja, pač pa z umnim gospodarstvom. Začeti moramo s štedenjem denarja in skrbeti, da bo nam vsaka krona prinesla letno vsaj nekaj vinarjev obresti. To dosežemo z nalaženjem denarja pri onih d. narnih zavodih, ki nudijo vlagateljem sirotinsko (pupilarno) varnost, kakor je to mestna hranilnica v Mariboru.

Narodno gospodarstvo.

g ZA CARINE PROSTI UVOZ žganih kotljev in cerkvenih zvonov. Poslanec Davorin Krajnc je stavil na ministra finance upit radi carine prostega uvoza žganih kotljev za žganjekuho. Istotako je zahteval v svojem upitu tudi carine prosti uvoz cerkvenih zvonov in zvonarskih surovin.

g DRAZBA KONJ. V soboto, dne 5. marca 1921 ob 9. uri zjutraj se vrši na oglu Aleksandrove ceste in Meljske ceste pred gostilno Vlahovič javna dražba dveh konj, konjske opreme za dva konja in ene kočije, katere stvari so bile zaplenjene pri tihotapstvu.

g ZAMENJAVO 20 dinarskih ban kovecev bodo izvršili še pred dobočnim rokom. Narodna banka je ugotovila, da je bilo v prošlem mesecu izročenih v zameno teh bankovcev v znesku 159 milijonov. Ker je bilo prvotno izročenih v promet v skupnem znesku 170 milijonov dinarjev, jih ostane še zdaj v prometu samo za 11 milijonov.

g ZITNE CENE. V Zemunu stane meterski stot pšenice 980—1000 K, koruze 400 K in ovsu 340—350 kron. V Somboru so cene nekoliko nižje in sicer stane meterski stot pšenice 975—980 K, koruza 380—385 K in ovsu 335—340 K. V Osijeku stane pšenica 1000 K, nova koruza 400—410 K in oves 350—355 K meterski stot. Čehoslovaška in Nemčija kupuje velike množine pšenice v Banatu in na Hrvatskem.

g VREDNOST DENARJA. Ameriški dolar stane 145—146 naših kron. Za 100 avstrijskih kron daš 21—21,75 naših kron, 100 laskih lir stane 533—534 jugoslovanskih kron, 100 nemških mark stane 233—236 jugoslovanskih kron in za 100 čehoslovaških kron moraš plačati 175 naših kron.

Dopisi.

ST. ILJ v Slov. gor. Na razne, več ali manj hudobne napade v nasprotiškkih listih na farovške hleve bo di toliko stvarnega odgovora: Cela za deva grajenja „farovških“ hlevov je šla popolnoma „po principu in redu“, drugače bi bil nastal konflikt z višjo oblastjo. Cela zadeva se je vršila popolnoma postavnim potom. Na glavarstvu v Mariboru je cela kopica aktov celo iz leta 1914, iz katerih je razvi-

deti, kako natančno se je po predpisih ravnilo. Seveda so to predpisi stare Avstrije, ki ostanejo v veljavi, dokler ne dobimo novih. Saj tudi v drugih rečeh veljajo še stari zakoni, recimo glede plačevanja starih davkov. Saj v Jugoslaviji ne moremo priti še do prave ustave, kako šele po novih zakonih. Zakone pa vendar moramo imeti. Konstatirati je treba pa sledeče. 1. Nikdar in nikoli ne bi bilo prišlo pri sedanjih razmerah do zidave, če ne bi bili novi hlevi neobhodno potrebni. Eno leto so svinje morale biti v kuhinji, ker so bili stari svinjski hlevi popolnoma derutni. 2. Po nobeni postavi ni župnik dolžen, hlevov zidati na svoje stroške. 3. Tukajšnji cerkve ne-konkurenčni odbor, ki je sestavljen iz zastopnikov vseh šentilaskih občin in ki zastopa pri takih priložnostih župljane — vsakega posameznika vendar ne moremo vprašati — je imel že večkrat seje, si je stare hleve opetovano pogledal in prišel do samega sklepa, da je zidava novih hlevov absolutna potreba, ker bi bil drugače g. župnik gospodarsko uničen. 4. Komisija okrajnega glavarstva si je na licu mesta dvakrat hleve pogledala in konstatirala, da se o njih ni bilo razpravljati, ali se naj hlevi zidajo ali ne, niti en ud od komisije, niti ne ud konkurenčnega odbora ni protestiral, ker je lahko vsak otrok sprevidel, da v takih hlevih ne more biti živina. Okrajno glavarstvo Maribor je dalo ukaz, da se hlevi morajo konkurenčnim potom zidati in je zidavo prevzel tukajšnji konkurenčni odbor, oziroma njegov načelnik g. Bauman, ki je imel pri celi stvari samo sitnosti in poa. 5. Akoravno bi župniku ne bilo treba niti vinarja prispevati k zidavi, je vendar iz nadarbinskih gozdov dal za zidavo ves les, neštevilne vožnje sam napravil zastoj, za zidarje in druge delavce iztočil tri polovnjake jabolčnika in čez en polovnjak vina, da bi manj računali in bi ne bili stroški tako veliki. 6. Ker se eden izmed dopisnikov boji, da bo g. župnik baje še 1 hlev postavil, ter da se lahko zgodi, da bo celo farovž podrl in dal na stroške davkoplačevalcev palačo zgraditi, mu bodi v tolažbeni odgovor, da se to ne bo zgodilo, pač pa bi bilo vredno razmišljenja, ali ne bi bilo dobro postaviti eno opazovalnico, kjer bi se ljudje njegove vrste preizkuševali, ali so bolj neumni, ali pa hudobni. Kar se tiče vprašanja, ali so prispevke za hleve dolžni plačati tudi občani, ki niso pripadniki naše cerkve, naj bo potolažen, da ne bo, ali je protestant, ali žid, ali morda pravoslavne vere, plačal niti vinarja. Naj si torej hitro izpraša vest, kakšne vere je.

PREPOLE. Prepelčani smo jako srečni. Imamo poslanca g. Kirbiša. Sicer je po pomoti in pozneje po krivicah in nasilju vladne večine, kateri samostojni delajo pripravo, torej po silii in ne po pravici poslanec, a nje-mu je to vse eno samo da vleče poslansko plačo 480 K na dan. Če glasovati ne sme in je torej samo po imenu poslanec, to nič ne škodi — namreč njemu (ne škodi). Ker mu torej poslan-ska dela ni treba opravljati, pa mu je Samostojna dala nalogo, da se zdaj, ko doživa tako lepo plačo, z vso močjo vrže na isto delo, brez katerega Samostojna biti ne more, namreč na boj zoper dr. Korošca in zoper klerikalce. V tem boju pa je g. Kirbiš pravi junak. On pobija klerikalce prav pridno z jezikom. Dan za dnevom trobenta on svojim zvestim: Klerikalci so vsega krivi, oni hočejo vojsko imeti, oni hočejo draginjo imeti, oni zvišujejo davke, oni nas prodajajo Srbom, oni samo lažejo itd. Cudno, da še ne pravi g. Kirbiš da so klerikalci krivi, da je sneg bel, da je voda mokra, da je kri rdeča itd. Smola je samo to, da g. Kirbiš nobene svoje trditve ne dokaže. Kako pa se pravi tistemu človeku, ki brez dokazov o drugia slabo govori? Med pošteniimi ljudmi pravijo takim: Obrekovalec in hujskači. G. Kirbiš klati krog sebe z lažljivci in hujskači, ker vse sodi po svojem prijatelju samostojnem tjujku Senunderlu, ki je v St. Janžu na shodu pital samostojna ušesa z najgršimi lažmi in hujskarijami. Dober tek želimo g. Kirbiš, če vam samostojne laži in hujskarije tako dišijo. Koliko in kaj

vse ste obljubili, kaj pa ste vi in drugi samostojni „voditelji“ spoznili? Kakor večina liberalnih politikov so tudi novopečeni samostojni zadovoljni, če se sami privijejo do — korit. Ljudstvo pa taki politiki motijo s praznimi obljubami in z obrekovanjem listih, ki se res trudijo za blagor naroda.

SV. JURIJ ob južni žel. V nedeljo, dne 6. marca, popoldne po večernicah, ima naše Izobraževalno društvo svoj občni zbor. Govori poslanec r. Hohnjee.

Noviješe.

V USTAVNEM ODBORU je prodrl predlog o pasivni volilni pravici uradnikov.

KLUB ZEMLJORADNIKOV je sklenil, da ne stopi v vlado in da končoveljavno prekine vsa pogajanja z

Janašjo vlado. (Kmalu bo Pašič zopet v postelji. Op. ur.)

ZAVEZNIKI so odgovorili na nemške protipredloge in dovolili Nemcem 4 dnevni rok, ki poteče v ponedeljek opoldne. Do ponedeljka se morajo Nemci odločiti: Ali se pokore ententi ali ne?

NEMSKO CASOPISJE razglasa v svet, da je nemška popustljivost napram zaveznikom dosegla že višek in da bo Nemčija odklonila ultimata.

ZELEZNIŠKE SPREMEMBE. Počenši v nedeljo dne 6. marca 1921 se vpostavi zopet promet Brzovlakov Dunaj—Trst in Praha—Zagreb (Beograd). Vsled tega vozijo v nedeljo 6. marca vlaka 3 in 7 in v torek 8. marca vlaka 4 in 8.

Širite naše liste!

MALA OZNANILA

DRUŠTVENO

Mozirje. Občni zbor Kmetijske zveze v Mozirju se vrši v nedeljo, dne 13. marca po prvem sv. opravilu v stari šoli v prostorih Bralnega društva. Vspored zborovanja 1. Političen položaj v gospodarstvem in socialnem oziru 2. Poročilo o delovanju mozirske krajevne Kmetijske zveze.

RAZNA:

Ure vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Kupujem srebrne krome, dvekrone nove srebrne goldinarje itd. 119

JAN IGNACIJ, MARIBOR
Grajski trg v Gradu (Burg). 2-10

Ceno kupite moške hlače dobre kron 120—, 190—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srjace pisane ali bela K 120—, 145—, 170—, hlačevina 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujavo platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi 4 K 30—, 36—, 42—, konjske strange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavničke in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor,
Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

PRODA SE:

Posestvo z žago ali mlinom v Dravski dolini se kupi za ceno 120 do 200 000 kron. Kupim tudi ves inventar. Ponudbe pod „Boljša bodočnost“ na upravnistvo lista. 1-2 127

Pohišstvo za sobo se proda. Sodna ulica 15. I. nadstropje, vrata 3, Maribor. 1-2 133

Glasovir, omara, kopalniška banja in drugo pohišstvo je po nizki ceni na prodaj. Wildenrainerjeva ul. 8, II. nadstropje, vrata 11, Maribor. 132

Na prodaj je 10.000 prvovrstnih, direktno nosenih, dobro vkorenjenih trt, vrste „Othello“ (ameriška). Cena komadu 2 K. Na razpolago je tudi par tisoč dobro vkorenjenih Riparia-korenjakov. Vse natančno se izve pri g. Bogomir Druzovič, oskrbnik, Vula Bauer, Varaždinske Toplice (Hrvatska). 131

SLUŽBE:

Mlinar samec se sprejme za novo urejeni mlin na vodo z 3 tečaji in strojem za čiščenje grisov. Plačilo po dogovoru. Ponudbe na Ivan Cernogoj, Pregrada, Hrvatsko. 1-2 128

Uspešno inserirate v Straži!

Za Veliko noč!
Za pomlad!

prilporeča svojo veliko zalogo vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga. Cene zelo znižane! Postrežba točna. Za izbornu kakovost se jamči

Karel Worsche, veletrgovina, Maribor,
Gospoška ulica 10.

Mariborske podružnice S. P. D. občni zbor

se vrši v soboto, dne 12. marca 1921

ob 7. uri zvečer v dvorani gostilne „Mariber“ s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Poročilo markacijskega odseka. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti vrši se glasovno pravilo eno uro kasneje občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih. — Ker je dnevni red jako važen, vabi k polnoštevilni udeležbi **ODBOR.**

RAZGLAS.

Gradbo nove okrajne ceste in sicer nadaljevanje Prevorje—Sv. Urban odda zanestljivemu podjetniku okrajni odbor Kozje za enkrat okroglo 3 km. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo pavšalne svote naj se predlože do 1. aprila podpisnemu okrajnemu odboru.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da priznava ponudnik gradbenne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5 odstot od zahtevane pavšalne svote v gotovini ali pa v pupilarno varnih vrednostnih papirjih.

Okrajni odbor kozjanski si izrecno pridržava pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri Martinu Vrečko v Žegru, pošta Planina, žel. postaja St. Jurij ob juž. žel. ali Grobelno.

Podjetniku se proti odškodnini posodi event. prodaja okrog 600 m poljske železnice z dvema vozovoma, 50 novih krampov in 80 novih lopat. 126 2-2 Okrajni odbor v Kozjem.

Kje se dobi usnje najceneje

V novi trgovini z usnjem

Vaclav Vošinek
v Mariboru, Koroška cesta št. 64
v lastni hiši.

Prvovrstno usnje in podplati. — Izdeluje in pripravlja za čevljarje in občinstvo, tudi z čevele, po nizki ceni in zelo solidno vse gornje dele čevljev. Sprejema tudi naročila po pošti. Zadovoljen sem z malim a poštenim dobičkom in zaslužkom. Priporoča se Vaclav Vošinek

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare vrvvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.